

לאכול, ובשעת הסעודה בא לפנינו פרוסה, ואף לדידן דנקטינן כהפוסקים דבעינן עוד שתי מצות בנוסף להפרושה, מ"מ נפק"מ למי שיש לו מלכתחילה רק שתי מצות.

★★

בגמ': א"ר שמעון משום דרבי לוי סבא אינה לשחיטה אלא לבסוף ור' יוחנן אמר ישנה לשחיטה מתחילה ועד סוף.

הגמרא במסכת עבודה זרה (כז, א) מקשה, כיצד מלה צפורה את בנה למאן דאמר שאשה פסולה למול, ותירצו שמלה על ידי שליח, או שהתחילה למול ומשה רבינו גמר את המילה.

בבלי חמדה הקשה על התירוץ השני שהתחילה למול ומשה סיים את המילה, הרי מעשה המילה נחשב מתחילת המילה ולא רק בסופה, וכמו שאמרו כאן לגבי שחיטה דישנה לשחיטה מתחילה ועד סוף, שאז כבר בתחילת חיתוך הסימנים נחשב הדבר כמעשה שחיטה. וראיה לדבר דגם במילה נחשב החיתוך כמעשה מילה כבר בתחילתו, מהא דמותר למול בשבת על ידי שני אנשים בזה אחר זה, ואין אומרים דהראשון לאו מעשה מילה קעביד ומחלל שבת (עיי' שבת קלג, ב).

וביון שכבר בתחילת החיתוך מקרי מעשה מילה, אם כן מה הועילה הגמרא בתירוץ שציפורה רק התחילה את המילה, הלא גם בתחילת מילה פסולה אישה.

בפרדס יוסף (פר' שמות) תירץ על פי מה שכתב בספורנו, דכוונת הגמרא דמשה רבנו סיים את המילה, היינו, שצפורה מלה ומשה רבנו פרע את המילה. לפי זה אתי שפיר, דהרי ציפורה מבני קטורה היתה, ובני קטורה חייבים במילה ופטורים מן הפריעה, שלא ניתנה פריעה לאברהם אבינו.

ממילא יש לבאר את תירוץ הגמרא כך, דבאמת על מעשה המילה היתה צפורה כשירה למול, דכיון שהיא מבני קטורה שחייבים במילה, ובבני קטורה לא מצינו חילוק בין אנשים לנשים וגם הנשים מצוות למול את בניהן, ממילא כשירה גם היא. וכל קושיית הגמרא היתה, איך הוכשרה לפרוע את המילה. ועל זה מתרצת הגמרא או דעבדא שליח או שמשא רבנו עשה את הפריעה.

בספר הכתב והקבלה (פר' משפטים) כתב, כי כל בשר בהמה להיותו בעל חי, יותר קרוב אל טבע האדם להתקשר עמו להיותו מזון אליו ולהשלים כוחות החיוניות שבו, בשר הבהמה משיב בשר האדם לחזקו ולהבריאו, ומתאחד עמו להיותו כבשר אחד להשלים תמורת הניתך והכלה ממנו כל עת ורגע, כמאמרם כמה דלא אכילנא בשרא דתורא לא צילתא דעתאי.

★★

בגמ': דלא אמרי לך באורתא, דלא אכלי בשרא דתורא.

אמר אא"ז הרה"ק רבי שמואל אליהו מזוואלין זצוק"ל, כי לעסק התורה לא טוב הדחקות, וכדמצינו בגמרא (ב"ק עב.) לא אמרי לך באורתא דלא אכלי בשרא דתורא. הגם שיש סודות על זה, מכל מקום הפשטות גם כן אמת. כי כל זמן שאין הרחבה בעולם הזה, לא היה מוחזק חזק כל כך. וגם כאשר אין מחסור לתלמידי חכמים, על ידי זה יש חשיבות לתורה ומנשאים את בעלי התורה. וזה הפירוש יגדיל תורה ויאדיר (ישעיה מ"ב, כא). יאדיר לשון עשירות וכל טוב, היינו על ידי שיש גדלות לתורה על ידי זה הם מהודרים. וזה מסיפא לרישא מידרש, על ידי שהם מהודרים בכל טוב על ידי זה יגדיל לתורה, עכ"ל. (הגהות אמרי שאול פר' צו).

★★

בגמ': בעינן וטבחו כולו באיסורא.

ומפני זה אם מכר שור חוץ מהרגל שבו פטור, אבל אם גנב שור מקוטעת ומכרו חייב, שהרי כל מה שבא לפניו מכרו, ומיקרי וטבחו כולו באיסורא.

על פי זה כתב הנצי"ב (בשו"ת משיב דבר סי' כ"א) לגבי לחם משנה, דאם בא לפניו פרוסה אפשר לברך עליו, דהרי מברך על כל מה שבא לפניו, אבל אם בא לפניו שלימה ופירסה לשנים, לא מהני דהרי לא בריך על שלימות ממה שבא לפניו.

וכתב דהיינו טעמא דעושין "יחץ" בליל הסדר דוקא לפני אמירת הגדה, שהרי לפני אמירת ההגדה עדיין אינו זמן סעודה, נמצא שחוצין את המצה לשנים טרם בא העת